

Downloaded via the EU tax law app / web

Preliminär utgåva

DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)

den 7 april 2022 (*)

”Begäran om förhandsavgörande – Beskattning – Artiklarna 63 och 65 FEUF – Fri rörlighet för kapital – Restriktioner – Inkomstskatt för juridiska personer – Undantag för investeringsfonder – Villkor för undantag – Villkor avseende att fonden ska vara bildad på kontraktsrättslig grund”

I mål C-342/20,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Helsingfors förvaltningsdomstol, Finland, genom beslut av den 9 juli 2020, som inkom till domstolen den 23 juli 2020, i målet

A SCPI

ytterligare deltagare i rättegången:

Veronsajien oikeudenvalvontayksikkö

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av ordföranden på första avdelningen A. Arabadjiev, tillika tillförordnad ordförande på andra avdelningen, samt domarna I. Ziemele (referent), T. von Danwitz, P.G. Xuereb och A. Kumin,

generaladvokat: H. Saugmandsgaard Øe,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

– med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– Finlands regering, inledningsvis genom H. Leppo, A. Laine och S. Hartikainen, därefter genom H. Leppo och A. Laine, samtliga i egenskap av ombud,

– Europeiska kommissionen, inledningsvis genom W. Roels och I. Koskinen, därefter genom W. Roels, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 6 oktober 2021 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 49, 63 och 65 FEUF.

2 Begäran har framställts i ett förfarande som anhängiggjorts av A SCPI, som är ett bolag bildat enligt fransk rätt, angående ett förhandsbesked från Skattemyndigheten (Finland) av den 13 juni 2019 om beskattning av hyresintäkter och vinst vid överlåtelse av fastigheter belägna i Finland och aktier i bolag som äger fast egendom belägen i Finland, vilka A erhållit i denna medlemsstat under beskattningsåren 2019 och 2020 (nedan kallat beslutet av den 13 juni 2019).

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

3 I artikel 1.1–1.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (EUT L 302, 2009, s. 32) föreskrivs följande:

”1. Detta direktiv ska tillämpas på företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) som är etablerade inom medlemsstaternas territorier.

2. Vid tillämpning av detta direktiv, om inte annat följer av artikel 3, avses med fondföretag företag

a) som har till enda syfte att företa kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper och/eller i andra likvida finansiella tillgångar som avses i artikel 50.1 med kapital från allmänheten och som tillämpar principen om riskspridning, och

b) vars andelar på begäran av innehavarna återköps eller inlöses, direkt eller indirekt, med medel ur företagets tillgångar. En åtgärd som ett fondföretag vidtar för att säkra att börsvärdet av dess andelar inte i någon väsentlig mån avviker från fondandelsvärdet (NAV) ska jämföras med återköp eller inlösen.

Medlemsstaterna får tillåta att fondföretag består av flera delfonder.

3. De företag som avses i punkt 2 kan bildas med stöd av lag, antingen på kontraktsrättslig grund (som värdepappersfonder förvaltade av förvaltningsbolag) eller enligt trustlagstiftning (som 'unit trusts') eller på associationsrättslig grund (som investeringsbolag).

...”

4 I artikel 2.1 och 2.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010 (EUT L 174, 2011, s. 1) föreskrivs följande:

”1. Med förbehåll för punkt 3 i denna artikel och artikel 3 ska detta direktiv tillämpas på

a) EU-baserade AIF-förvaltare [(förvaltare av alternativa investeringsfonder (AIF))], som förvaltar en eller flera AIF-fonder, oberoende av om dessa AIF-fonder är EU-baserade AIF-fonder eller icke EU-baserade AIF-fonder,

b) icke EU-baserade AIF-förvaltare som förvaltar en eller flera EU-baserade AIF-fonder, och

- c) icke EU-baserade AIF-förvaltare som marknadsför en eller flera AIF-fonder i unionen, oberoende av om dessa AIF-fonder är EU-baserade AIF-fonder eller icke EU-baserade AIF-fonder,
2. Med avseende på tillämpningen av punkt 1 saknar det betydelse
- a) om AIF-fonden är öppen eller sluten,
- b) om AIF-fonden har bildats på kontraktsrättslig grund eller enligt trustlagstiftning eller på associationsrättslig grund eller har någon annan rättslig form,
- c) vilken rättslig struktur AIF-fonden har.”

5 Enligt artikel 4.1 a i direktivet

”... gäller följande definitioner:

- a) AIF-fond: företag för kollektiva investeringar, inbegripet dess delfonder, som
- i) tar emot kapital från ett antal investerare för att investera det i enlighet med en fastställd investeringspolicy till förmån för dessa investerare, och
- ii) inte kräver auktorisation enligt artikel 5 i direktiv 2009/65”

Finsk rätt

6 Enligt 3 § 4 punkten i inkomstskattelagen (1535/1992) av den 30 december 1992, i dess lydelse enligt lag 528/2019 av den 12 april 2019 (nedan kallad inkomstskattelagen), avses med samfund (enhet) bland annat aktiebolag, placeringsfonder (investeringsfonder) och särskilda placeringsfonder.

7 Enligt 9 § 1 mom. 2 punkten i inkomstskattelagen är personer som under skatteåret inte har varit bosatta i Finland samt utländska samfund skyldiga att betala skatt på inkomst som har förvärvats där.

8 I 10 § i denna lag anges följande:

”Inkomst som förvärvats i Finland är bland annat

1) inkomst av här belägna fastigheter eller av lägenheter som innehas på grundval av aktier i ett finskt bostadsaktiebolag eller annat aktiebolag eller på grundval av medlemskap i ett bostadsandelslag eller något annat andelslag,

...

6) dividend, överskott från andelslag och annan därmed jämförbar inkomst från ett finskt aktiebolag, andelslag eller annat samfund samt andel i finska sammanslutningars inkomst,

...

10) vinst som har uppkommit vid överlåtelse av en fastighet som är belägen här eller av aktier eller andelar i ett finskt bostadsaktiebolag eller annat aktiebolag eller andelslag, av vars samtliga tillgångar mera än 50 procent utgörs av en eller flera fastigheter som är belägna här ...”

9 I 20 a § i nämnda lag, som är tillämplig från och med den 1 januari 2020, föreskrivs följande

i 1, 2, 4 och 7 mom.:

”En placeringsfond som avses i 1 kap. 2 § 1 mom. 2 punkten i lagen om placeringsfonder (213/2019) eller en avtalsbaserad [(bildad på kontraktsrättslig grund)] utländsk öppen placeringsfond som motsvarar den, som har minst 30 andelsägare, är fri från skatt på inkomst.

Vad som i 1 mom. föreskrivs om placeringsfonders skattefrihet tillämpas även på specialplaceringsfonder som avses i 2 kap. 1 § 2 mom. i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder (162/2014) och motsvarande utländska avtalsbaserade specialplaceringsfonder under förutsättning att de är öppna och har minst 30 andelsägare.

...

Ett villkor för att en specialplaceringsfond enligt 2 kap. 1 § 2 mom. i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder eller en motsvarande utländsk avtalsbaserad specialplaceringsfond som huvudsakligen investerar sina tillgångar i fastigheter och fastighetsvärdepapper på det sätt som avses i 16 a kap. 4 § i den lagen ska vara fri från skatt är att fonden varje år till fondandelsägarna delar ut minst tre fjärdedelar av vinsten för räkenskapsperioden med undantag för icke realiserade värdestegringar.

...

Om placeringsfonden eller specialplaceringsfonden består av en eller flera delfonder, tillämpas på delfonderna vad som föreskrivs om placeringsfonder och specialplaceringsfonder.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

10 A är en investeringsfond enligt fransk rätt, i form av ett bolag med variabelt kapital, som investerar i fastigheter belägna i euroområdet, vilka hyrs ut till företag. I egenskap av alternativ investeringsfond, i den mening som avses i artikel 4.1 a i direktiv 2011/61, står A under tillsyn av Autorité des marchés financiers (Finansinspektionen, Frankrike).

11 A Asset Management SAS, som är ett förenklat aktiebolag bildat enligt fransk rätt, förvaltar A och fattar alla beslut som berör bolaget. Dessa två bolag har sitt stadgeenliga säte i Frankrike och har inte någon verksamhet i Finland.

12 För sina andelar i A får investerarna årligen den avkastning som motsvarar A:s nettohyresintäkter och övriga finansiella nettointäkter. Bolagsstämman för detta bolag beslutar om utdelning av vinsten.

13 A är en transparent enhet som inte är inkomstskattskyldig i Frankrike. Investerarna är skyldiga att betala inkomstskatt på den del av inkomsterna som betalas ut till dem i förhållande till deras andelar i A. Investerarna är även skattskyldiga för vinster som de erhåller vid försäljning eller återköp av andelar.

14 A hade planerat att i juni 2019 underteckna ett avtal om köp av aktier i två ömsesidiga fastighetsaktiebolag etablerade i Finland. Dessa bolag äger kommersiella fastigheter i denna medlemsstat vilka A hade för avsikt att hyra under minst fem år. A avsåg även att göra andra investeringar i fast egendom av detta slag eller att förvärva fastigheter direkt i Finland.

15 För att få klarhet i huruvida inkomsterna och vinsten från dessa investeringar var skattepliktiga i Finland ansökte A hos skattemyndigheten om ett bindande förhandsbesked avseende beskattningsåren 2019 och 2020.

16 Genom beslut av den 13 juni 2019 fann skattemyndigheten att A, med avseende på beskattningsåret 2019, enligt de skattebestämmelser som var i kraft under detta beskattningsår, på grund av sina väsentliga kännetecken, kunde anses befinna sig i en situation som var jämförbar med situationen för en investeringsfond, i den mening som avses i 3 § 4 punkten i inkomstskattelagen. Skattemyndigheten ansåg följaktligen att inkomster som A uppburit i Finland från uthyrning eller försäljning av fastigheter belägna i denna medlemsstat samt från avyttring av aktier i aktiebolag som äger fastigheter som är belägna i Finland var undantagna från inkomstskatt.

17 Beträffande beskattningsåret 2020 fann skattemyndigheten däremot, på grundval av de ändringar i inkomstskattelagen som var tillämpliga från och med den 1 januari 2020, att A, i egenskap av bolag med rörligt aktiekapital, inte skulle likställas med en investeringsfond bildad på kontraktsrättslig grund, i den mening som avses i 20 a § i nämnda lag, utan med ett aktiebolag bildat enligt finsk rätt.

18 Skattemyndigheten ansåg därför att A:s inkomster i Finland från uthyrning eller försäljning av fastigheter belägna i denna medlemsstat samt från avyttring av aktier i aktiebolag som äger fastigheter i denna medlemsstat, under beskattningsåret 2020, var skattepliktiga i Finland i enlighet med 10 § 1, 6 och 10 punkten och 20 a § 1 mom. i inkomstskattelagen.

19 A överklagade beslutet av den 13 juni 2019 till Helsingfors förvaltningsdomstol (Finland), i den del bolaget nekades undantag från skatteplikt för inkomst av fast egendom som hade sitt ursprung i Finland under beskattningsåret 2020. Inom ramen för detta överklagande gjorde A gällande att 20 a § i inkomstskattelagen strider mot unionsrätten och att bolagets funktionella egenskaper, oberoende av dess bolagsform, en bolagsform som den franska lagstiftningen om investeringsfonder föreskriver, är jämförbara med en finsk investeringsfond som är undantagen från inkomstskatt.

20 Skatteförvaltningen (Finland) anser att i avsaknad av harmonisering på unionsnivå av de former som fondföretagen kan ha och reglerna om beskattning av deras inkomster, kan nationella bestämmelser om beskattning av företag för kollektiva investeringar samt dessa företags former, funktionssätt eller verksamhet variera från en medlemsstat till en annan. A uppfyller inte de villkor som föreskrivs i 20 a § 4 mom. i inkomstskattelagen för att omfattas av undantaget från inkomstskatt, enligt vilken detta undantag endast gäller för fonder bildade på kontraktsrättslig grund.

21 Den hänskjutande domstolen har konstaterat att det framgår av beslutet av den 13 juni 2019 att A, på grund av att 20 a § i inkomstskattelagen trädde i kraft den 1 januari 2020, inte längre kan likställas med en finsk investeringsfond som är undantagen från inkomstskatt, utan numera är skattskyldig för den inkomst av fast egendom som bolaget uppbär i Finland.

22 Den hänskjutande domstolen har angett att det framgår av förarbetena till 20 a § i inkomstskattelagen att den nationella lagstiftarens avsikt bland annat var att med precision identifiera de fall i vilka en utländsk fond ska likställas med en skattebefriad finsk fond, oavsett om det rör sig om en investeringsfond eller en särskild investeringsfond, och detta för att förbättra beskattningens förutsebarhet, öka rättssäkerheten och eliminera administrativa bördor.

23 Den nationella lagstiftaren har även haft för avsikt att säkerställa att konkurrensen inte snedvrids genom att se till att finska och utländska fonder behandlas lika. I avsaknad av en definition av begreppet investeringsfonder har, enligt den hänskjutande domstolen, de nationella skattebestämmelsernas allmänna karaktär tidigare bidragit till att underlätta likställandet av utländska fonder med finska investeringsfonder, trots att dessa inte nödvändigtvis hade behandlats likvärdigt i utlandet eller till och med hade behandlats striktare.

24 Enligt den hänskjutande domstolen syftar de ändringar som lagstiftaren har antagit inte till att ifrågasätta regeln att den skattemässiga behandlingen i Finland beror på investeringsinstrumentens rättsliga form, utan till att göra skattelagstiftningen mer precis när det gäller situationen för fonder bildade på kontraktsrättslig grund, oavsett om de har hemvist i landet eller ej, utan att tillämpningen av undantaget från skatteplikt ska utvidgas till att omfatta andra former av företag för kollektiva investeringar. Den hänskjutande domstolen har även angett att investeringsfonder enligt den finska lagstiftning som är tillämplig på sådana fonder endast får bildas på kontraktsrättslig grund.

25 Den hänskjutande domstolen anser därför att det är nödvändigt att besvara frågan huruvida A, för taxeringsåret 2020, ska likställas med en finsk investeringsfond som är undantagen från inkomstskatt i Finland, eller om A ska betala källskatt på hyresintäkterna samt vinsterna från försäljning av fast egendom i denna medlemsstat.

26 Den hänskjutande domstolen vill särskilt få klarhet i huruvida artiklarna 49, 63 och 65 FEUF utgör hinder för 20 a § i inkomstskattelagen, enligt vilken endast öppna utländska investeringsfonder bildade på kontraktsrättslig grund ska likställas med finska investeringsfonder som är befriade från inkomstskatt, så att till exempel investeringsfonder som skapats i form av ett bolag, såsom A, inte längre kan vara undantagna från inkomstskatt sedan 20 a § i inkomstskattelagen trädde i kraft.

27 Mot denna bakgrund beslutade Helsingfors förvaltningsdomstol att vilandeförklara målet och att ställa följande tolkningsfråga till EU-domstolen:

”Ska artiklarna 49 FEUF, 63 FEUF och 65 FEUF tolkas så, att de utgör hinder för nationella rättsliga bestämmelser, enligt vilka endast avtalsbaserade utländska öppna placeringsfonder kan jämföras med en finsk placeringsfond som är befriad från inkomstskatt, varigenom utländska placeringsfonder som till sin juridiska form inte är avtalsbaserade omfattas av källskatt i Finland, trots att det inte finns några andra betydande objektiva skillnader mellan dem och finska placeringsfonder?”

Prövning av tolkningsfrågan

Inledande synpunkter

28 Det ska inledningsvis påpekas att tvisten i det nationella målet avser möjligheten för klaganden i det nationella målet, som är en alternativ investeringsfond, i den mening som avses i direktiv 2011/61, och som i Frankrike bildats som ett bolag som inte är skyldigt att betala inkomstskatt och som i denna medlemsstat omfattas av systemet med skattetransparens, att i Finland erhålla befrielse från inkomstskatt vad avser hyresintäkter samt vinster från försäljning av fast egendom och aktier i fastighetsaktiebolag i denna medlemsstat.

29 Enligt beslutet av den 13 juni 2019 blev nämnda inkomster, som var undantagna från skatteplikt under beskattningsåret 2019, beskattningsbara för beskattningsåret 2020 på grund av ikraftträdandet av 20 a § i inkomstskattelagen, bland annat med hänsyn till att klaganden i målet

vid den nationella domstolen inte är bildad på kontraktsrättslig grund utan på associationsrättslig grund.

30 Det ska vidare preciseras att enligt den finska regeringens förklaringar avser begreppet "investeringsfonder", i den mening som avses i lagen om investeringsfonder (213/2019), endast ett fondföretag, i den mening som avses i direktiv 2009/65, som är bildat på kontraktsrättslig grund. Begreppet "specialplaceringsfonder", i den mening som avses i lagen om alternativa fonders förvaltning (162/2014), syftar på en av de juridiska formerna för alternativa investeringsfonder som avses i direktiv 2011/61 och hänför sig också enbart till fonder bildade på kontraktsrättslig grund. Vidare kan en alternativ investeringsfond, i den mening som avses i direktiv 2011/61, även inrättas i Finland på associationsrättslig grund och investera i fast egendom, dock utan att omfattas av det undantag från skatteplikt som föreskrivs i 20 a § i inkomstskattelagen.

31 Slutligen medges, enligt 20 a § 4 mom. i inkomstskattelagen, undantag från inkomstskatt för en specialplaceringsfond, i den mening som avses i lagen om alternativa fonders förvaltning (162/2014), eller till en utländsk avtalsbaserad specialplaceringsfond som huvudsakligen investerar sina tillgångar i fastigheter och fastighetsvärdepapper, förutsatt att denna fond varje år till fondandelsägarna delar ut minst tre fjärdedelar av vinsten för räkenskapsperioden med undantag för icke realiserade värdestegringar.

32 Utan att uttala sig om huruvida A uppfyller detta villkor om årlig vinstutdelning, har den hänskjutande domstolen påpekat att detta bolag befinner sig i en situation som är jämförbar med situationen för en investeringsfond med hemvist i landet, med undantag för dess bolagsform. Tolkningsfrågan avser uteslutande den sistnämnda aspekten.

33 Den hänskjutande domstolen ska således anses ha ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida artiklarna 49, 63 och 65 FEUF ska tolkas så, att de utgör hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken undantag från skatteplikt för hyresintäkter och vinster vid överlåtelse av fast egendom eller aktier i bolag som äger fast egendom endast beviljas investeringsfonder bildade på kontraktsrättslig grund, vilket innebär att en alternativ investeringsfond utan hemvist i landet, som är ett bolag, inte omfattas av undantaget från skatteplikt, på grund av sin bolagsform, trots att denna fond, i den medlemsstat där den är belägen, inte är skattskyldig, på grund av en mekanism för skattetransparens.

Tillämplig fri rörlighet

34 Tolkningsfrågan hänvisar både till EUF-fördragets bestämmelser om etableringsfrihet och dess bestämmelser om fri rörlighet för kapital, varför det först ska avgöras vilken av dessa friheter som är tillämplig i det nationella målet (dom av den 6 mars 2018, SEGRO och Horváth, C?52/16 och C?113/16, EU:C:2018:157, punkt 52 och där angiven rättspraxis).

35 Det framgår härvidlag av fast rättspraxis att frågan huruvida en nationell lagstiftning omfattas av den ena eller andra fria rörligheten som garanteras i EUF-fördraget ska avgöras med beaktande av ändamålet med den aktuella lagstiftningen (dom av den 16 december 2021, UBS Real Estate, C?478/19 och C?479/19, EU:C:2021:1015, punkt 28 och där angiven rättspraxis).

36 När ändamålet med denna lagstiftning inte gör det möjligt att avgöra huruvida den till övervägande del omfattas av artikel 49 FEUF eller artikel 63 FEUF, ska domstolen ta hänsyn till de faktiska omständigheterna i det enskilda fallet i syfte att avgöra huruvida den situation som är i fråga i det nationella målet omfattas av den ena eller den andra av dessa båda bestämmelser (dom av den 11 juni 2020, KOB, C?209/19, EU:C:2020:463, punkt 25 och där angiven rättspraxis).

37 När en nationell bestämmelse hänför sig till såväl etableringsfriheten som den fria

rörligheten för kapital ska domstolen dessutom i princip pröva den aktuella bestämmelsen mot bakgrund av endast en av dessa två friheter, om det visar sig att den ena av dem, under sådana omständigheter som dem i målet vid den nationella domstolen, är helt underordnad den andra och kan knytas till den (se, analogt, dom av den 30 april 2020, Société Générale, C?565/18, EU:C:2020:318, punkt 19 och där angiven rättspraxis).

38 I förevarande fall avser den nationella lagstiftning som är aktuell i det nationella målet det undantag från skatteplikt som beviljas investeringsfonder bildade på kontraktsrättslig grund och som huvudsakligen investerar i fastigheter eller i fastighetsvärdepapper.

39 För det första framgår det, vad gäller investeringar i fast egendom, av rättspraxis att nationella åtgärder som reglerar transaktioner genom vilka personer utan hemvist i landet investerar i fast egendom i en medlemsstat kan omfattas såväl av artikel 49 FEUF om etableringsfrihet som av artikel 63 FEUF om fri rörlighet för kapital (dom av den 16 december 2021, UBS Real Estate, C?478/19 och C?479/19, EU:C:2021:1015, punkt 29).

40 Kapitalrörelser omfattar nämligen sådana transaktioner genom vilka i landet ej hemmahörande personer investerar i fast egendom i en medlemsstat, såsom framgår av den nomenklatur för kapitalrörelser som finns i bilaga I till rådets direktiv 88/361/EEG av den 24 juni 1988 för genomförandet av artikel 67 i fördraget (EGT L 178, 1988, s. 5; svensk specialutgåva, område 10, volym 1, s. 44). Denna nomenklatur fortsätter att ha samma betydelse som vägledning för att definiera begreppet kapitalrörelser (dom av den 6 mars 2018, SEGRO och Horváth, C?52/16 och C?113/16, EU:C:2018:157, punkt 56 och där angiven rättspraxis).

41 Vidare ger rätten att förvärva, bruka och avyttra fast egendom i en annan medlemsstat, vilket utgör ett nödvändigt komplement till etableringsfriheten, upphov till kapitalrörelser när den utövas (dom av den 16 december 2021, UBS Real Estate, C?478/19 och C?479/19, EU:C:2021:1015, punkt 30 och där angiven rättspraxis).

42 För att bestämmelserna om etableringsrätt ska bli tillämpliga krävs dock i princip en ständig närvaro i värdmedlemsstaten och, i fall av förvärv och innehav av fast egendom, att förvaltningen av denna egendom utgör en aktiv verksamhet (dom av den 14 september 2006, Centro di Musicologia Walter Stauffer, C?386/04, EU:C:2006:568, punkt 19).

43 I förevarande fall framgår det av begäran om förhandsavgörande att A varken förfogar över affärslokaler eller någon annan inrättning i Finland från vilka A ens delvis förvaltar sina investeringar i fast egendom i Finland eller fattar beslut om dessa.

44 Vad för det andra gäller förvärv av andelar i kapitalbolag framgår det av domstolens fasta praxis att den skattemässiga behandlingen av utdelning från sådana bolag kan omfattas av inte bara artikel 63 FEUF, utan även av artikel 49 FEUF (se, för ett liknande resonemang, dom av den 20 september 2018, EV, C?685/16, EU:C:2018:743, punkt 33 och där angiven rättspraxis).

45 Domstolen har härvidlag redan slagit fast att en nationell lagstiftning som endast ska tillämpas på andelsinnehav som ger ett bestämmande inflytande över ett bolags beslut och möjlighet att fastställa dess verksamhet omfattas av tillämpningsområdet för artikel 49 FEUF om etableringsfrihet. Däremot ska nationella bestämmelser som är tillämpliga på andelsinnehav som förvärvats uteslutande i placeringssyfte, utan avsikt att erhålla något inflytande över förvaltningen och kontrollen av bolaget, bedömas enbart utifrån den fria rörligheten för kapital (dom av den 13 mars 2014, Bouanich, C?375/12, EU:C:2014:138, punkt 28 och där angiven rättspraxis).

46 Såsom det har erinrats om i punkt 38 ovan avser den lagstiftning som är i fråga i det nationella målet den skattemässiga behandlingen av inkomster från investeringar i fast egendom

som görs av företag för kollektiva investeringar.

47 Utan att från tillämpningsområdet för denna lagstiftning utesluta situationer som omfattas av etableringsfriheten, avser denna lagstiftning investeringar som görs i syfte att genomföra en finansiell placering, utan avsikt att erhålla något inflytande på förvaltning och kontroll av företaget. Den kan följaktligen ha en avgörande inverkan på den fria rörligheten för kapital. De eventuella inskränkningar i etableringsfriheten som följer av nämnda lagstiftning utgör en oundviklig konsekvens av inskränkningen av den fria rörligheten för kapital och motiverar därför inte en självständig prövning av samma lagstiftning mot bakgrund av artikel 49 FEUF (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 december 2021, UBS Real Estate, C-478/19 och C-479/19, EU:C:2021:1015, punkt 33 och där angiven rättspraxis).

48 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den nationella bestämmelse som är aktuell i det nationella målet prövas enbart mot bakgrund av artiklarna 63 och 65 FEUF.

Huruvida det föreligger en restriktion för den fria rörligheten för kapital

49 Det framgår av fast rättspraxis att de åtgärder som i egenskap av restriktioner för kapitalrörelser är förbjudna enligt artikel 63.1 FEUF omfattar sådana åtgärder som kan avhålla personer utan hemvist i landet från att investera i denna medlemsstat eller som kan avhålla personer med hemvist i landet från att investera i andra stater (dom av den 30 april 2020, Société Générale, C-565/18, EU:C:2020:318, punkt 22 och där angiven rättspraxis, och dom av den 16 december 2021, UBS Real Estate, C-478/19 och C-479/19, EU:C:2021:1015, punkt 36 och där angiven rättspraxis).

50 I synnerhet kan omständigheten att en medlemsstat behandlar utdelning till företag för kollektiva investeringar utan hemvist i landet mindre förmånligt än utdelning till företag för kollektiva investeringar med hemvist i landet avhålla sådana företag med hemvist i en annan medlemsstat än denna medlemsstat från att investera där, och den utgör följaktligen en restriktion av den fria rörligheten för kapital som i princip är förbjuden enligt artikel 63 FEUF (se, för ett liknande resonemang, dom av den 13 november 2019, College Pension Plan of British Columbia, C-641/17, EU:C:2019:960, punkt 49 och där angiven rättspraxis).

51 Om inkomster som ett företag för kollektiva investeringar med hemvist i landet uppbär är undantagna från skatteplikt, medan inkomster som ett företag för kollektiva investeringar utan hemvist i landet uppbär är föremål för en slutgiltig källskatt, utgör detta en mindre förmånlig behandling (se, för ett liknande resonemang, dom av den 13 november 2019, College Pension Plan of British Columbia, C-641/17, EU:C:2019:960, punkt 50).

52 I förevarande fall innebär den aktuella nationella lagstiftningen en skillnad i behandling, inte beroende på i vilken stat företaget för kollektiva investeringar är hemmahörande, utan beroende på den rättsliga form som företaget har. Endast företag för kollektiva investeringar bildade på kontraktsrättslig grund kan nämligen komma i åtnjutande av skattebefrielsen på de villkor som föreskrivs i denna lagstiftning.

53 Enligt ordalydelsen i 20 a § 4 mom. i inkomstskattelagen tycks villkoret att fonderna måste vara bildade på kontraktsrättslig grund endast avse utländska fonder. Såsom den hänskjutande domstolen och den finska regeringen har påpekat kan emellertid investeringsfonder och särskilda investeringsfonder i enlighet med finsk rätt endast bildas på kontraktsrättslig grund, vilket innebär att det undantag från skatteplikt som föreskrivs i nämnda bestämmelse är förbehållet företag för kollektiva investeringar bildade på kontraktsrättslig grund, oberoende av i vilken stat dessa företag är hemmahörande.

54 Det ska i detta hänseende påpekas att en nationell lagstiftning som tillämpas utan åtskillnad på aktörer med respektive utan hemvist i landet kan utgöra en restriktion för den fria rörligheten för kapital. Det följer nämligen av domstolens praxis att även en åtskillnad som grundar sig på objektiva kriterier i praktiken kan missgynna gränsöverskridande situationer (se dom av den 30 januari 2020, Köln-Aktiefonds Deka, C?156/17, EU:C:2020:51, punkt 55 och där angiven rättspraxis, och dom av den 16 december 2021, UBS Real Estate, C?478/19 och C?479/19, EU:C:2021:1015, punkt 39).

55 Så är exempelvis fallet när en nationell lagstiftning, som är tillämplig utan åtskillnad på aktörer med respektive utan hemvist i landet, föreskriver att en skattefördel endast gäller situationer där en aktör uppfyller villkor eller skyldigheter som, till sin art eller i praktiken, är utmärkande för den nationella marknaden, på så sätt att endast aktörer som är verksamma på den inhemska marknaden kan uppfylla dessa villkor eller skyldigheter, och aktörer utan hemvist i landet – som har jämförbara egenskaper med aktörerna med hemvist i landet – i allmänhet inte uppfyller dessa (dom av den 30 januari 2020, Köln?Aktiefonds Deka, C?156/17, EU:C:2020:51, punkt 56 och där angiven rättspraxis, och dom av den 16 december 2021, UBS Real Estate, C?478/19 och C?479/19, EU:C:2021:1015, punkt 40).

56 Såsom har påpekats i punkt 53 ovan kan investeringsfonder och särskilda investeringsfonder endast bildas på kontraktsrättslig grund i Finland.

57 Eftersom unionsrätten inte har harmoniserats i detta avseende, står det visserligen medlemsstaterna fritt att bestämma i vilken rättslig form som fonder kan skapas på deras territorium.

58 Det står även medlemsstaterna fritt att, i syfte att främja anlitaandet av företag för kollektiva investeringar, föreskriva en särskild skatteordning som är tillämplig på dessa företag och på den utdelning som de erhåller, samt att fastställa de materiella och formella villkor som ska vara uppfyllda för att de ska omfattas av en sådan ordning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 30 januari 2020, Köln-Aktiefonds Deka, C?156/17, EU:C:2020:51, punkt 43 och där angiven rättspraxis).

59 Den fria rörligheten för kapital kan dessutom inte förstås så, att en medlemsstat är skyldig att anpassa sina skattebestämmelser efter en annan medlemsstats skattebestämmelser för att i alla situationer säkerställa en beskattning som utplånar alla de olikheter som följer av de nationella skattelagstiftningarna, med tanke på att de beslut som en skattskyldig fattar i fråga om investeringar i en annan medlemsstat – beroende på omständigheterna – kan vara mer eller mindre fördelaktiga eller ofördelaktiga för en sådan skattskyldig (dom av den 7 november 2013, K, C?322/11, EU:C:2013:716, punkt 80 och där angiven rättspraxis, och dom av den 30 januari 2020, Köln-Aktiefonds Deka, C?156/17, EU:C:2020:51, punkt 72).

60 Domstolen delar emellertid generaladvokatens bedömning, i punkterna 53 och 54 i dennes förslag till avgörande, att när en medlemsstat föreskriver en skattefördel för vissa företag för kollektiva investeringar, får villkoren för att bevilja denna fördel inte utgöra en restriktion för den fria rörligheten för kapital (se, för ett liknande resonemang, dom av den 30 januari 2020, Köln-Aktiefonds Deka, C?156/17, EU:C:2020:51, punkt 46).

61 Med hänsyn till den avsaknad av harmonisering som det erinrats om i punkt 57 ovan, skulle den fria rörligheten för kapital fråntas sin verkan om ett företag för kollektiva investeringar utan hemvist i landet, som bildats i enlighet med den juridiska form som tillåts eller krävs enligt lagstiftningen i den medlemsstat där det är etablerat och som verkar i enlighet med nämnda lagstiftning, skulle fråntas en skattefördel i en annan medlemsstat, i vilken det investerar, enbart

på grund av att dess juridiska form inte motsvarar den rättsliga form som krävs för företag för kollektiva investeringar i sistnämnda medlemsstat.

62 Denna bedömning påverkas inte av den omständigheten att det enligt den finska regeringens förklaringar är tillåtet att i Finland upprätta alternativa investeringsfonder, i den mening som avses i direktiv 2011/61, på associationsrättslig grund och att dessa fonder får investera i fast egendom, dock utan att omfattas av det undantag från skatteplikt som föreskrivs i 20 a § i inkomstskattelagen.

63 Företag för kollektiva investeringar som är etablerade i Finland kan nämligen anta den rättsliga form som gör det möjligt för dem att omfattas av undantaget, medan företag för kollektiva investeringar utan hemvist i landet omfattas av de villkor som uppställs i lagstiftningen i den medlemsstat där de har hemvist.

64 Även om villkoret att företaget måste vara bildat på kontraktsrättslig grund inte utgör ett villkor som endast företag för kollektiva investeringar med hemvist i landet kan uppfylla, är nämnda villkor följaktligen av sådant slag att det gynnar dessa företag till nackdel för företag för kollektiva investeringar som bildats på associationsrättslig grund, i enlighet med lagstiftningen i den medlemsstat där de är etablerade.

65 Av detta följer att en sådan lagstiftning kan avhålla företag för kollektiva investeringar utan hemvist i Finland från att investera i fast egendom i Finland, och den utgör således en restriktion för den fria rörligheten för kapital som i princip är förbjuden enligt artikel 63 FEUF.

66 Enligt artikel 65.1 a FEUF ska artikel 63 FEUF emellertid inte påverka medlemsstaternas rätt att tillämpa sådana bestämmelser i sin skattelagstiftning som skiljer mellan skattebetalare som har olika bostadsort eller som har investerat sitt kapital på olika ort.

67 Det följer av fast rättspraxis att artikel 65.1 a FEUF ska tolkas restriktivt, eftersom den utgör ett undantag från den grundläggande principen om fri rörlighet för kapital. Denna bestämmelse kan följaktligen inte tolkas så, att all skattelagstiftning som innehåller bestämmelser om åtskillnad mellan de skattskyldiga på grundval av var de har sin bostadsort eller i vilken medlemsstat de har investerat sitt kapital per automatik är förenlig med fördraget (dom av den 26 februari 2019, X (Mellanliggande bolag med hemvist i tredjeland), C?135/17, EU:C:2019:136, punkt 60 och där angiven rättspraxis).

68 De skillnader i behandling som tillåts enligt artikel 65.1 a FEUF får nämligen enligt punkt 3 i samma artikel varken utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller en förtäckt begränsning. Domstolen har således fastställt att sådana skillnader i behandling endast är tillåtna när de avser situationer som inte är objektivt jämförbara eller i det motsatta fallet, när de kan motiveras av tvingande hänsyn till allmänintresset (dom av den 26 februari 2019, X (Mellanliggande bolag med hemvist i tredjeland), C?135/17, EU:C:2019:136, punkt 61 och där angiven rättspraxis).

Huruvida det föreligger objektivt jämförbara situationer

69 Det framgår av domstolens praxis att frågan huruvida en gränsöverskridande situation är jämförbar med en inhemsk situation i medlemsstaten ska bedömas mot bakgrund av såväl det ändamål som eftersträvas med de nationella bestämmelserna i fråga som föremålet för och innehållet i dessa bestämmelser (dom av den 16 december 2021, UBS Real Estate, C?478/19 och C?479/19, EU:C:2021:1015, punkt 47 och där angiven rättspraxis).

70 Dessutom ska endast de relevanta åtskillnadskriterier som anges i den aktuella lagstiftningen beaktas vid bedömningen av huruvida den skillnad i behandling som följer av en

sådan lagstiftning återspeglar en objektiv skillnad mellan situationerna (dom av den 16 december 2021, UBS Real Estate, C-478/19 och C-479/19, EU:C:2021:1015, punkt 48 och där angiven rättspraxis).

71 I förevarande fall har den finska regeringen angett att det undantag från skatteplikt som föreskrivs i 20 a § i inkomstskattelagen syftar till att undvika dubbelbeskattning av inkomster från investeringar och att se till att skattemässigt behandla investeringar som görs via fonder som direktinvesteringar. Enligt denna bestämmelse bestäms den skattemässiga behandlingen utifrån enhetens rättsliga form och beror på om beskattningen sker såväl hos enheten som hos dess ägare, vilket är fallet för aktiebolag, eller om beskattningen sker uteslutande på ägarnivå, såsom är fallet med kommanditbolag, investeringsfonder och särskilda investeringsfonder.

72 Den finska regeringen har vidare gjort gällande att ett fondföretag bildat på associationsrättslig grund och en särskild investeringsfond bildad enligt finsk rätt, som har kontraktsträttslig form, inte befinner sig i en jämförbar situation, med hänsyn till syftet att skydda investerare vid fondernas konkurs, vilket eftersträvas med lagen om investeringsfonder (213/2019) och lagen om alternativa fonders förvaltning (162/2014).

73 Det ska härvidlag, för det första, påpekas att, med avseende på målen att undvika dubbelbeskattning av inkomster från investeringar och att skattemässigt behandla investeringar som görs indirekt via fonder på samma sätt som direktinvesteringar, medför den omständigheten att ett företag för kollektiva investeringar har bildats på associationsrättslig grund inte nödvändigtvis att företaget befinner sig i en annan situation än ett företag för kollektiva investeringar bildat på kontraktsträttslig grund.

74 Sådana mål kan nämligen även uppnås när ett företag för kollektiva investeringar har bildats på associationsrättslig grund, men i den medlemsstat där det är etablerat åtnjuter befrielse från inkomstskatt eller ett system för skatte transparens.

75 Detta bekräftas för övrigt av den av den finska regeringen påpekade omständigheten att enligt den nationella lagstiftningen innebär det förhållandet att en alternativ investeringsfond bildats på associationsrättslig grund att inkomsterna beskattas såväl för denna fond som på investerarnivå, medan beskattningen av en fond som bildats på kontraktsträttslig grund endast sker på investerarnivå.

76 Vad för det andra gäller den finska regeringens överväganden om det starkare skydd för investerare som följer av att investeringsfond bildats på kontraktsträttslig grund, ska det påpekas att även om dessa överväganden ger uttryck för de skäl som kan ha föranlett den nationella lagstiftaren att kräva att investeringsfonder med hemvist i landet ska ha bildats på detta sätt, gör sådana överväganden det inte möjligt att objektivt skilja mellan företag för kollektiva investeringar bildade på kontraktsträttslig grund och sådana företag med en annan rättslig form, med avseende på undantaget från skatteplikt enligt 20 a § i inkomstskattelagen.

77 Med avseende på nationella bestämmelser som har till syfte att skattemässigt likställa investeringar via fonder med direktinvesteringar, befinner sig ett företag för kollektiva investeringar utan hemvist i landet, som bildats på associationsrättslig grund och som i sin hemviststat åtnjuter ett undantag från skattskyldighet för sina inkomster eller ett system för skatte transparens, således i en situation som är jämförbar med situationen för en investeringsfond bildad på kontraktsträttslig grund, med hemvist i landet.

78 Under dessa omständigheter ska det prövas huruvida den inskränkning som införts genom den lagstiftning som är i fråga i målet vid den nationella domstolen kan motiveras av tvingande skäl av allmänintresse.

Huruvida det föreligger tvingande skäl av allmänintresse

79 Enligt domstolens fasta praxis kan en restriktion för den fria rörligheten för kapital vara tillåten om den motiveras av tvingande skäl av allmänintresse, om den är ägnad att säkerställa förverkligandet av det mål som eftersträvas med den och inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål (dom av den 16 december 2021, UBS Real Estate, C-478/19 och C-479/19, EU:C:2021:1015, punkt 60 och där angiven rättspraxis).

80 I förevarande fall framgår det av den hänskjutande domstolens uppgifter om förarbetena till 20 a § i inkomstskattelagen att nämnda bestämmelse antogs i syfte att förbättra beskattningens förutsebarhet, öka rättssäkerheten, undanröja administrativa bördor och säkerställa att det råder en icke snedvriden konkurrens mellan investeringsfonder med hemvist i landet och investeringsfonder utan hemvist i landet.

81 Den finska regeringen har gjort gällande att begränsningen av det undantag från skatteplikt som föreskrivs i 20 a § i inkomstskattelagen till att endast gälla särskilda investeringsfonder bildade på kontraktsrättslig grund är motiverad av tvingande skäl av allmänintresse som avser säkerställandet av en effektiv skattekontroll och skatteuppbörd samt behovet av att upprätthålla skattesystemets inre sammanhang.

82 Nämnda regering har understrukit att denna bestämmelse, under precisa och icke-diskriminerande villkor, avviker från den allmänna regeln om beskattning av särskilda investeringsfonder, vilket gör det möjligt att säkerställa en effektiv skattekontroll och uppbörd av skatter.

83 Vad gäller skattesystemets inre sammanhang har den finska regeringen gjort gällande att det undantag från skatteplikt som föreskrivs i nämnda bestämmelse avser särskilda investeringsfonder, i den mening som avses i den finska lagstiftningen, och alla utländska fonder som likställs med dessa fonder. En fond bildad på associationsrättslig grund likställs med ett finskt aktiebolag som också är skattskyldigt för inkomst av investeringsverksamhet.

84 I detta sammanhang bör det för det första erinras om att enligt rättssäkerhetsprincipen ska medlemsstaternas rättsregler på de områden som omfattas av unionsrätten vara avfattade på ett otvetydigt sätt så att de berörda personerna kan få kännedom om sina rättigheter och skyldigheter på ett klart och precist sätt och så att de nationella domstolarna kan säkerställa att dessa iakttas (dom av den 15 april 2021, Finanzamt für Körperschaften Berlin, C-868/19, ej publicerad, EU:C:2021:285, punkt 50 och där angiven rättspraxis).

85 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkterna 97 och 99 i sitt förslag till avgörande kan syftet att främja rättssäkerhet emellertid inte motivera en inskränkning av de fria rörligheterna. Om så vore fallet skulle medlemsstaterna nämligen vara fria att införa sådana begränsningar, så länge de är formulerade på ett entydigt sätt.

86 När det för det andra gäller målet att säkerställa en icke snedvriden konkurrens mellan investeringsfonder med hemvist i landet och investeringsfonder utan hemvist i landet, leder detta till att den oförmånliga skattemässiga behandlingen av företag för kollektiva investeringar bildade på associationsrättslig grund motiveras av att dessa företag i andra medlemsstater behandlas förmånligare än de finska investeringsfonderna bildade på kontraktetsrättslig grund.

87 Det följer emellertid av domstolens fasta praxis att en oförmånlig skattemässig behandling som strider mot en grundläggande frihet inte kan motiveras med hänvisning till eventuella andra skattefördelar, inte ens om det utgås från att sådana fördelar föreligger (dom av den 9 oktober 2014, van Caster, C-326/12, EU:C:2014:2269, punkt 31 och där angiven rättspraxis).

88 Vad för det tredje gäller behovet av att säkerställa en effektiv skattekontroll, som den finska regeringen har åberopat, utgör ett sådant behov ett tvingande skäl av allmänintresse som kan motivera en restriktion för den fria rörligheten för kapital (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 oktober 2014, van Caster, C-326/12, EU:C:2014:2269, punkt 46, och dom av den 22 november 2018, Huijbrechts, C-679/17, EU:C:2018:940, punkt 36). På samma sätt utgör behovet av att säkerställa en effektiv skatteuppbörd ett legitimt ändamål som kan motivera en inskränkning av de grundläggande friheterna (dom av den 22 november 2018, Sofina m.fl., C-575/17, EU:C:2018:943, punkt 67).

89 För att säkerställa en effektiv skattekontroll kan skattemyndigheten emellertid kräva att den skattskyldige förebringat den bevisning som den anser nödvändig för att bedöma huruvida de villkor för att bevilja den aktuella skattefördelen som föreskrivs i den aktuella lagstiftningen är uppfyllda och följaktligen huruvida den begärda fördelen ska beviljas eller inte (se, analogt, dom av den 27 januari 2009, Persche, C-318/07, EU:C:2009:33, punkt 54), och för att säkerställa en effektiv skatteuppbörd.

90 Vad gäller den administrativa börda som det innebär för den beskattande medlemsstatens skatteförvaltning att de skattskyldiga ges möjlighet att tillhandahålla upplysningar för att visa att nämnda villkor är uppfyllda, ska det noteras att enbart administrativa svårigheter inte i sig kan rättfärdiga ett åsidosättande av den fria rörligheten för kapital (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 oktober 2014, van Caster, C-326/12, EU:C:2014:2269, punkt 56 och där angiven rättspraxis).

91 För det fjärde har domstolen redan slagit fast att behovet av att upprätthålla skattesystemets inre sammanhang kan motivera en lagstiftning som är av en sådan art att den inskränker de grundläggande friheterna (dom av den 16 december 2021, UBS Real Estate, C-478/19 och C-479/19, EU:C:2021:1015, punkt 65 och där angiven rättspraxis).

92 För att ett argument grundat på en sådan motivering ska kunna godtas krävs det emellertid enligt fast rättspraxis att ett argument grundat på en sådan motivering endast kan godtas om det finns ett direkt samband mellan den berörda skattefördelen och kompensationen för denna fördel genom ett visst skatteuttag, varvid frågan om detta samband är att anse som direkt ska bedömas med hänsyn till ändamålet med den aktuella lagstiftningen (dom av den 16 december 2021, UBS Real Estate, C-478/19 och C-479/19, EU:C:2021:1015, punkt 66 och där angiven rättspraxis).

93 I förevarande fall har den finska regeringen inte visat att den skattefördel som beviljas investeringsfonder bildade på kontraktetsrättslig grund kompenseras av ett visst skatteuttag, vilket således motiverar att företag för kollektiva investeringar utan hemvist i landet som bildats på associationsrättslig grund inte kan komma i åtnjutande av denna fördel.

94 Mot bakgrund av det ovan anförda ska tolkningsfrågan besvaras enligt följande. Artiklarna

63 FEUF och 65 FEUF ska tolkas så, att de utgör hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken undantag från skatteplikt för hyresintäkter och vinster vid överlåtelse av fast egendom eller aktier i bolag som äger fast egendom endast beviljas investeringsfonder bildade på kontraktsrättslig grund, vilket innebär att en alternativ investeringsfond utan hemvist i landet, som är ett bolag, inte omfattas av undantaget från skatteplikt, på grund av sin bolagsform, trots att denna fond, i den medlemsstat där den är belägen, inte är skattskyldig, på grund av en mekanism för skattetransparens.

Rättegångskostnader

95 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

Artiklarna 63 FEUF och 65 FEUF ska tolkas så, att de utgör hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken undantag från skatteplikt för hyresintäkter och vinster vid överlåtelse av fast egendom eller aktier i bolag som äger fast egendom endast beviljas investeringsfonder bildade på kontraktsrättslig grund, vilket innebär att en alternativ investeringsfond utan hemvist i landet, som är ett bolag, inte omfattas av undantaget från skatteplikt, på grund av sin bolagsform, trots att denna fond, i den medlemsstat där den är belägen, inte är skattskyldig, på grund av en mekanism för skattetransparens.

Underskrifter

* Rättegångsspråk: finska.